

Teodor Križka

Ak sa zlo javí ako normálne, lebo nadobúda všeobecný charakter, neznamena to, že sa stalo dobrom. Ale v takých časoch sa v ľudských génoch spustí záchranný mechanizmus a narodia sa proroci. Prorokov ozajstných od lžeporokov ľahko odlíšiť. Tí prví nikdy neopravujú Boha.

Pretože si zlo pamätáme dlhšie a jasnozrivejšie ako dobro, aj reklama našu pozornosť nepúta krásou a dobrom, ale zámerne nás pohoršuje a rozčuľuje. Rovnako kadejaký hlupák, o ktorom by nik nevedel, vtrháva do vašej duše tzv. princípom šoku. Svet nijako nebude lepší, ak budeme udeľovať pozornosť zlu.

Keď je kráľ nahý, zvyčajne ho neoblečú, ale vypichnú chlapcovi oči.. Podstata tzv. deep state.

Dá sa pri troche nadsádzky povedať, že krása povalila tyraniu komunizmu, a práve tak krása povalí tyraniu liberalizmu.

Hĺbka nášho vnútra nijako nezávisí od predstavovania nábytku v našom byte. Tak aj mnohí sa mylne nazdávajú, že reformy v Cirkvi privedú k prekonaniu krízy. Ľudstvo je v určitých formách krízy odjakživa. Práve preto účinkovali proroci a naostatok prišiel medzi nás Kristus. Nie aby reformoval zovňajšok, ale oživil dušu človeka. Oprošťovanie od tradície, ktoré sa krátkodobo javí ako vymanenie sa zo zbytočnej záťaže, privodí k osprostovaniu, ak sa mám pohrať so slovami. Viera totiž nehľadá úľavy, naopak, teší sa novej záťaži, ako sa vzpierač nezbavuje váhy činky.

Dobrodružstvo nie je čítať veľa, ale čítať dobré veľakrát a s odstupom času. Dobrá literatúra, dobré výtvarné umenie, dobrá hudba sa dajú recipovať donekonečna, a vždy v nich nachádzame niečo, čo sme predtým nepostrehli. No a najlepšie čítanie je také, ktoré nás inšpiruje nie k plagiátu, ale k novej originálnej tvorbe. Nijaká krása totiž nevisí vo vzduchoprázdne, ale je výsledkom kontinuálneho procesu, ktorý sa volá kultúra.

Sedieť na prípecku a bohorovne posudzovať skutky tých, ktorí sa namáhajú, je také príjemné. Keby sa tak dalo na deň vymeniť prípecky za vládnuce kreslo, bol by to najlepší liek na ich vševedomú nadutosť.

Dá sa pri troche nadsádzky povedať, že krása povalila tyraniu komunizmu, a práve tak krása povalí tyraniu liberalizmu.

Poézii nemusíme vždy rozumieť na úrovni významov, ale na úrovni asociácií. Závisí potom od čitateľskej skúsenosti. Väčšina ľudí vidí tak, ako ju naučili (doma, v škole, v kultúrnom prostredí). Iba tí slobodní vidia všetko akoby po prvý raz, odznova, živo. Práve tomu by malo pomáhať umenie. Pre mňa je umenie prvotný hlas človeka, hlas Adama z Raja, ale i po vyhnaní z Raja. Na ten hlas sa medzitým navrstvilo kadečo, čo z toho hlasu urobilo hukot v splachovacej nádobe.

Keby vám povedali, že všetko živé vám vidí až do žalúdka, neužasli by ste? Nezmenili by ste svoje myslenie a správanie? A je to tak. To, že nás od prírody odlišuje schopnosť abstrahovať, neznamena, že príroda nevie viac. My poznávame v čase, ale príroda pozná totálne, v okamihu, všetko, čo potrebuje na svoju existenciu rastlina, mravec,

vták, vlk. Pozerajte sa do očí zvierat. Povyšujeme sa nad ne, ale čo ak ony na nás pozerajú s podobnou zhovievavou veľkorysostou? Čím viac sa stýkam s prírodou - nie ako turista - ale ako jej súčasť, ako básnik, mám pocit, že príroda žije v Raji, to len ja som oslepol. Že príroda vidí Boha, a ja ho iba tuším, len hmatám po jeho podobe svojimi neduživými zmyslami, dušou a rozumom.

Bolo zrušené nevoľníctvo, padla aj utopická totalita, ale ľudia sa stále sťažujú. Socializmus odmietli, ale nevedia čo so slobodou. Stále chcú, aby im dala prácu vláda, a nie hocijakú, ale dobre platenú. Ale chceli slobodu. Sloboda, to nie je iba voľnosť myslenia a pohybu, ale aj sloboda vytvárať si podmienky na prežitie. Kto dával prácu za Svätopluka? Preto existovali kniežatá a šľachta ako taká, že sa spomedzi ľudu vygenerovali "manažéri", duchovní, hospodárski, vojenski. Mali sa lepšie ako ľud, ale bez nich by ľud bol na tom horšie. Stále hľadáme nové formy štátnosti. Ale štátnosť nie je dojná krava, ani nevie upiecť nebeské holuby, aby nám padali do úst. Stále nami lomcuje závišť, že niekto má viac ako my. Ale keby sme sa ocitli "hore", ako prví by sme sa prispôbili elitárskym podmienkam. Koľko som už videl ušľachtilých mládencov, hlboko veriacich, ktorí sa vyšvihli vysoko, ale ich viera zostala súkromnou vecou na nedeľu. Byť mravný a čestný, nezaradiť sa "do systému", to chce veľký charakter a pripravenosť trpieť.

Vzťah nadobúdame - ako vzájomný dar, ako božiu milosť. O vzťah sa môžete usilovať, pestovať ho, vážiť si, a predsa zmizne. Rup, a už ho niet. Pozeráte sa jeden na druhého, smúťte, je vám ľúto, ale tam, kde sa stretli nekonečno a okamih v jednom, odrazu sú nekonečno i okamih osve. Pozbierame do uzlíčka aspoň úlomky spomienok.

Vzťahy nezačínajte obdivom, ktorý postupne degraduje k sklamaniu, ale naopak. Vybašte si najskôr to sklamanie, a otvorí sa vám cesta k obdivu. Tú cestu si potom šetrite, nech je čo najdlhšia.

Negatívneho je okolo nás toľko, že môžeme vyčerpať všetky svoje sily na jeho vyhľadávanie a kritiku. A tie sily nám potom chýbajú na vykonanie aspoň maličkého dobra.

Zásadná chyba bola, že o osude Rakúsko-Uhorska rozhodovali tí, ktorí potrebovali zničiť akúkoľvek konkurenciu ich hegemoniálnym plánom, čo sa im aj podarilo pokorením Nemecka, rozbitím Rakúsko-Uhorska, vznikom protektorátneho Československa. Takéto ČS bolo odsúdené na zradu (Mníchov) už v zárodku, pretože bolo iba nástrojom proti Berlínu a Viedni. Kým sa v Strednej Európe nepodari obnoviť funkčnú spoluprácu tzv. V4, bude stále iba hračkou v rukách veľmocí. Slovenský problém je ten, že na rozdiel od Česka sme neboli kráľovstvom, ale súčasť Uhorského kráľovstva. Ak sa pozerám na plány monarchistov, tak tí ani v budúcnosti so Slovenskom nerátajú, pripisujú mu rolu Nitrianskeho kniežatstva. Lenže po sto rokoch zápasu Slovákov o svoju štátnosť to už reálne nebude. Slovákom patrí vlastné kráľovstvo, aj keď monarchie nie sú národné štáty.

Čo vieme? Väčšina iba to, čím je obklopená, čo vidí, čo počuje, čo číta. Nie vždy sa ten kruh rozširuje množstvom informácií. Naopak. Kruh sa zväčšuje schopnosťou práce s informáciou, schopnosťou analýzy a postupu k syntéze, schopnosťou abstrahovať od nej k novým, väčším polomerom kruhu. V starodávnych púštnych mestečkách stretnete obyvateľov, ktorí neopustili hradby mesta, ba ani svoju uličku, sedia celý život pred dverami a čosi predávajú. Vedia všetko, čo je pre nich užitočné. A čím sa

líšia od vzdelanca, ktorý chrlí slovné cvičenia? Kvantita nijako nemusí spieť ku kvalite. Môže skôr kvalitu utopiť vo svojom mori.

Množstvo ľudí neprezentuje výsledok vlastnej námahy, ale schopnosť reprodukovať výsledky tej cudzej. Ani sa neunúva poukázať na zdroj. Hovoria ju bez ostychu od seba, vo svojom mene.

Keď si človek vyvrtne členok, zlomí nohu alebo rebrá, potrebuje znehybnieť. Ba aj potom sa pridržá zábradlia. Aj zvodidlá na diaľnici nie sú zbytočné, ani reťaze v horských stenách, ba ani opory popri schodiskách. Sú tam, aby nás viedli a podržali našu ťarchu. Prečo by to malo byť inak v prípade dolámanej duše? Každý má nejakú zlomeninu. Preto je hlúposť neoprieť sa, alebo dokonca cestou hádzať barly do kríkov, lomcovať zábradlím. Sadra, dlahy, obvazy, reťaze nad priepasťou, zábradlia, ba aj obyčajné značky v neznámom teréne pomôžu. Kto si myslí, že sa pri tom zaobíde bez Cirkvi, poriadne sa mýli. Mozog sa nezaobíde bez školy, duša bez kostola, prvákova ruka bez linajok. Celý život chodíme popri priepasti. Celý život potrebujeme zábradlie, aj najslobodnejší potrebujú linajkový zošit. Zlomenina bez dlahy sa nezrastie, alebo sa zrastie zle.

Každý strom má svoje dejiny. Svoju históriu, svoj životopis má aj táto moruša. Umiestnili na ňu búdku pre dudky. Pripevnili ju však vysoko, preto sa v nej najskôr vyliahnú škorce. Dudkom je lepšie vytvárať príležitosť na hniezdenie bližšie pri zemi, kam sa škorce neodvážia. Túto búdku navštevujem vari štyri roky. Už by som o nej mohol napísať knihu poviedok. Každý rok je jej príbeh iný. Odohrávajú sa tam **nádherné chvíle**, ale aj drámy. Len si na ne treba nájsť chuť a čas, a vyzbrojiť sa trpezlivosťou.

Pred sto rokmi bolševici 5. septembra vyhlásili Červený teror. Nebol to nijaký útok na jednotlivcov. Bola to plánovaná likvidácia celých vrstiev spoločnosti, šľachty, duchovenstva, inteligencie a majetných roľníkov. Dávajte si pozor, aby vás nezviedli na podobné zločiny pod podobnými alebo inými zámienkami. Zaiste to nebudú zámienky, ktoré sa vám nepáčia...

Láska k národu nie je to isté ako národný egoizmus

iným názorom, iným citom, inou formou lásky. Bratstvo je úsilie o porozumenie, aj keď je to veľmi ťažké, lebo sa nazdávate, že sa iba bránite. Ale vo väčšine prípadov ťažko určiť, kto je agresor. Ten, ktorý prvý vystrelil, alebo ten, kto na výstrel dal dôvod?

Ako oslabiť pravdu? Premeňte ju na propagandu...

Liberalizmus je hmla, ktorá sa pokúša maskovať rozhranie medzi dobrom a zlom, medzi Bohom a diablom.

Keď čítam nenávistné komentáre v deň smrti McCaina, mám pocit, že ľudia nemajú ani srdce, ani mozog. Nech strávia päť rokov v zajatí u bolševických Vietnamcov. Nech odmietnu slobodu, kým sú väznení ich bojovní kamaráti, a nech potom prejavia toľko mužnosti ako on. Bol to rovný chlap, ktorý si jasne uvedomoval nebezpečenstvo komunizmu. Aj Rusko treba varovať pred pokusmi o recidívy. Nemusím s ním vonkoncom súhlasiť, ale nebudem mu liať na hlavu kliatby a hnoj.

Žasnem, pre koľkých sa dejiny začínajú roku 1918, 1944, 1948, 1968, dokonca 1989... Nikto nemôže byť mravný za nás, nikto v zastúpení nemôže obrániť našu česť. Nehľadáajte spásu v iných, ale v Bohu a vo vernosti Jeho Desatoru.

Tzv. SNP potrebuje ten, kto chce opäť vrhnúť Slovensko medzi Charybdu a Scillu. Mŕtvi za každú cenu, len aby došlo k pohnutiu myslenia želaným smerom. V tom sa na danej etape stretli záujmy Beneša (Londýn) a Stalina. Kam utekajú všetci oligarchovia a agenti KGB? Do Londýna, k Rothschildovi - cestovný lístok jasný už od čias Gercena a tzv. Dekabristov. Situácia identická aj dnes.

Priateľstvo a vazalstvo (s kýmkoľvek) sú dve neporovnateľné väzby.

Globalizácia - prvoradý je zisk. Zisk, to je krádež. Ale všetko má limity. Čokoľvek dosiahne hranice možností, zrúti sa.

Čo potrebujeme? Tak málo a tak mnoho zároveň: mať rád. Milovať je šťastie. Milovať je viac než mať.

Aké sú východiská z nenávisťi voči Západu? Kapitulácia? Diktatúra? Izolácia? Vojna? Tým všetkým sme už od roku 1944 prechádzali - aj roku 1948-51, aj roku 1968 aj roku 1988-89. Preto budeme stáť znova na rázcestí medzi Ferom Mikloškom a demagógom Harabinom. Žiaľ, tretia možnosť pri tomto biednom stave národa nateraz neexistuje. Nie vinou okolností, ale pre našu hmlu v duši a rozume.

Kultúru môžeme definovať donekonečna. Mne napadá, že kultúra je to, čo presahuje vzdelanie, čoho je schopný aj negramotný človek. Kultúra, to je úcta. Z nej sa začína a pri nej aj končí.

Nech vás nemýli, že za nepriateľa označujú fašizmus rovnako liberáli, resp. trockisti ako stalinisti, ktorí si navzájom na život a na smrť konkurujú. Tak je to od počiatku bolševickej revolúcie, ktorej skutočným vodcom bol Trockij. Trockého vyhnal zo ZSSR Stalin a v mexickom exile ho dal zabiť Merkaderom. V skutočnosti oba tábory útočia na tradíciu autochtónnych národov, jedni pre globalistický kozmopolitizmus, druhí pre sen o sovietskom človeku.

Chráňte sa deliť národ pre záujmy cudzích. Ani nezbadáte, ako vás naučia, že zabiť brata, suseda, inak zmýšľajúceho je legitímne. Vyznamenajú vás ako hrdinu, na jednej i na druhej strane barikády. Neobdivujte nijaké povstania, nebuďte na ne hrdí, ani keď vám povedia, že to bolo múdre, lebo ste stáli na strane víťaza. Bratstvo nie je pohrdanie

Ako dočasne opustiť totalitu zhora, aby neprerástla do občianskeho konfliktu? Porušovať ľudské práva dovtedy, kým masy nevylezú do ulíc a odovzdať "ich" hovorcom dobrovoľne moc. Ako vrátiť ľavicovú totalitu späť? K moci dosadiť oligarchov, ktorí všetko rozoberú a včas zdrhnú do zahraničia, kam na nich opäť masy nedosiahnu. Skrátka, hra na škrupinky. Všetko závisí od nášho vedomia, od pevnosti nášho hodnotového systému, inak sa s nami budú hrať, ako sa hrávali s nami v detstve: "Osievali múčku v deravom klobúčku. Čo naosievali, to aj popredali...", pričom napodobňovali pohyb pri osievaní s našou hlavou.

Ľavica besnie bez obmedzenia a dovtedy, kým bude existovať. Len im predajte svoje duše za judášsky groš

Opakujem, Slovensko nepatrí ani na Východ, ani na Západ! Stredná Európa je osobitný civilizačný priestor a Slovensko je jeho súčasť. Naša kultúrna domovina je od Krakova po Belehrad. Neblúznite. Spolupráca s každým je náš záujem, ale nie konfrontácia - ani so Západom, ani s Ruskom.

Zbrane, moc a peniaze či prestíž zjednocujú darebákov, charakterných zjednocuje mravný ideál.

Najviac ma hnevajú tí ponúkači úverov. Koľkých hneď pošlem medzi spamy. Ale sú ozaj takí, ktorí vyzerajú prívetivo a nechcem ich uraziť. Neprejde však pár minút, ako si ich pridám medzi priateľov, a tu ho máš, už mi ponúkajú pôžičky. Nijaké nepotrebujem, ani keby som musel jesť so sliepkami pšeničné otruby a narezanú prhlavu.

Aj kvôli Tarkovským, otcovi básnikovi a synovi režisérovi, milujem Rusko, ako ho miloval Rainer Maria Rilke. Nie pre tanky, nie kvôli imperiálnej idei, nie kvôli pekelnému experimentu, akým bol Sovietsky zväz a o ktorého obnove niekto stále blúzni, ale kvôli takýmto génom, bez ktorých by bolo na svete otupno.

Krása sa s nami rozpráva asociáciami...

Znaky sú len ako hviezdy na nebi, ale nie sú nebom - asociácie, to sú tie vzťahy medzi znakmi

Kto vie čítať iba písmená, ten zvyčajne neprečíta obsah...

Človek bez koreňov má hlavu ako presýpacie hodiny...

A treba krásu chápať? Je krása pochopiteľná? Je pochopiteľný Boh? A krása je Jeho emanácia...

Krása nemiluje väčšinu, politika naopak. Preto sa málokedy stretnú.

*Knihy nie sú na to, aby ste ich obdivovali, knihy sú na to, aby ste boli lepšími
Charakter nie je iba rodová danosť, na ktorú sa skladajú generácie predkov,
charakter je silná dobrá vôľa!*

Myslel som si, že bojujeme o tradíciu, o záchranu Európy pred islamizáciou, a tu hľa, odrazu máme pokusy adorovať inváziu vojsk Varšavskej zmluvy! Ľudia, hrabe vám už načisto?

Diskusia a spor o hodnoty - áno! Vojna - nie! Vojna je iba zneužitie hodnotového sporu na účelové komerčné ciele.

Keď človek dospeje, vytvorí si vlastnú rodinu. K rodičom a bratom potom chodí na návštevu, alebo ich pozýva k sebe na nedeľný obed. No nedovolí im zabývať sa vo svojom dome a rozkazovať. Keď sa však pozerám na Slovákov, tí by tu najradšej mali hocijakých pánov, zľava, sprava, zo severu, z juhu, z východu či zo západu, a ochotní sú pre ich pohodlie rozvadiť si a rozbiť vlastné manželstvo.

Som zdesený z idealizácie komunizmu. Ľuďom hrabe! Nemusím Rusko nenávidieť, aby som bol slobodný, ale práve tak ho nepotrebujem mať v spálni, lebo začínam mať fóbiu zo Západu...

Ku ktorej pravde človeka sa pridať? Pridám sa radšej k Pravde Božej. Čoraz väčšmi pociťujem, ako ideológie zotročujú. Vysekávajú človeka z plnosti bytia a vnucujú mu náhradný, umelý konštrukt namiesto celistvosti väzieb. Buďte slobodní, neverte na nepriateľov, verte na lásku Božiu. Nečakajte od bezbožníkov pokánia. Tí budú do smrti hľadať ospravedlnenie pre svoje činy...

** Ľudkovia boží, veď vy nechápete, že uvádzate svojím počínaním Rusko do omylu! Po sto rokoch okupácie satanským bolševizmom dodávajte sebavedomie tomu Rusku, ktoré za obdiv stojí, tomu Rusku trpiacemu, áno, svätému, a nie diabolskej ideológii, ktorá mala zotročiť celý svet. Veď bolševizmus bol prvý pokus o globalizáciu a zničenie národných kultúr. Súčasný Západ je ovládaný práve tými ideovými potomkami Trockého, proti ktorým sa postavil Trump. Spamätajte sa, a pomáhajte identickým silám ruského ducha, a nie stalinovým pohrobkom. Nemyslel som si, že mi ten deň pred 50. výročím tak zdvihne krvný tlak... Nevieť písať publicistické básne, ale v tejto chvíli by som chcel byť anti-Majakovský...*

Pred orla darmo vysypete vrece kukurice. Orol nie je prasa, zomrie od hladu. Tak je to aj s ľudskou dušou.

Umenie je iba derivát námahy na sebe, sústavný pokus odpovedať si, kto som, práve tak ako viera. Ani tá nesmie byť statická, musí pulzovať ako živé srdce.

Strojcovia vojen a revolúcií vás jednou rukou bijú, vyhánajú z vlasti, druhou vám otvárajú pukliny, kam sa schovať. Vypestujú vo vás pocit vďačnosti, nadopujú vlastnými hodnotami a uskutočnia o pár desaťročí prevrat, aby pomocou vás vládli ďalej. Ale inak to nie je ani v mierových podmienkach. Práve teraz to vidieť na zmätku v hlavách súčasníkov, keď po štvrtstoročí opäť dochádza k pokusu o zmenu paradigmy. 1918, 1938-39, 1948, 1968, 1988-89, 2018-19?

Nepíšem básne, píšem hudbu, obliekam ju do slov, lebo nepoznám noty.

Vojtech Mihálik mi v mladosti hovoril, že radšej napíšem novú báseň, ako by som mal opravovať starú. A mal pravdu. Som básnik, a nie korektor. Báseň, v ktorej sa

dá niečo opraviť, nie je dobrá. Skúste opraviť vypálený džbán.

August 1968 má hlboké príčiny. Ešte som nečítal ich vyčerpávajúce pomenovanie. Sústavne ide o politickú manipuláciu jedným či druhým smerom. A výsledok? Za tisíc rokov ústup od Mníchova až na Donbas. Ukrajinci sa v školách učia, že sú slovanizovaní Nemci. No veď aj u nás archeológovia nachádzajú hroby samých germánskych veľmožov.

Láska, ktorá sa skončila, sa pravdepodobne ani nezačala...

Ta šicko už bulo na totim Božim švece, i nebudze, co už nebulo...

Sú jedinci, ktorí dobrotu vnímajú ako prejav hlúposti. Takým sa patrí dať najavo, že sa mýlia, aby sme ich neuviedli do pokušenia zneužiť našu námahu na sebe.

Láska k iným, dobrota, milosrdenstvo sú najušľachtilejšie formy sebaúcty, sebalásky, ak chcete egoizmu.

Všetko, čo mám a čo potrebujem, si nosím v sebe...

Byť milovaný je príjemné, ale milovať je šťastie

Láska je nezaslúžený dar milujúcemu

O puberte sa hovorí ako o zložitom období dospievania. Na nijakú zložitosť si nespomínam. Celú som ju strávil v knižnici a víkendy v lesoch Ružína, Slovenského raja alebo Poľany. Pomáhali mi pri tom spisovatelia ako Ernest Thompson Seton svojimi románmi a poviedkami, ale osobitne kresbami, Jaroslav Foglar svojimi Chlapcami od Bobrej rieky, ale aj ruský spisovateľ N. Verzilin knihou Po stopách Robinsona, neskôr i filozofia Emersona a Thoreaua. Zažil som ich bez toho, aby som čokoľvek z motívov ich kníh kopíroval. Neraz som vlastne v knihách nachádzal to, čo som už dovtedy vnútorne či vonkajškovo poznal. Vpád vojsk Varšavskej zmluvy a normalizácia boli veľkým zásahom do tohto spôsobu môjho života. Cnosti Setonových Dvoch divochov či Foglarových Chlapcov od Bobrej rieky sa stali ideologickým tabu. Skauting bol zakázaný. Jeho duch udržal ešte do roku 1969-70 redaktor časopisu ABC Jan Túma, ktorý zohral v mojom formovaní obrovskú úlohu. Písaval som mu do Prahy siahodlhé listy, niekedy na veľkom baliacom papieri. A on si našiel čas, po večeroch zostával v redakcii sám, čítal ich a s empatiou mi odpovedal. V súťaži, ktorú v časopise organizoval, som vyhral hlavnú cenu - letecký zájazd do Prahy. Mal som iba 14 rokov, nemal som ešte OP, do lietadla bez sprievodu dospelého by ma vtedy nevypustili. Redakcia to však zariadila, že som

predsa len po prvý raz v živote letel. Jan Tuma čoskoro musel emigrovať do Londýna. ABC sa premenilo na ABC pionierov. A tak som stratil posledného dospelého človeka, ktorý rozumel môjmu svetu. Ale tá plnosť zostala, viedla ma pomyselne za ruku a vedie doteraz.

Nikdy som u svojej mamy nevidel v tvári hnev. Prisahám, ani raz. Bolesť sa u nej neprejavovala zlosťou, ale slzami. Vtedy si zobrala do rúk Katolícky spevník, alebo vybrala škatuľu s deravými ponožkami, navliekla ich na drevený hríbik alebo na žiarovku a štopkala. Alebo vyšívala dajaký kúsok plátna či panamy farebným pamukom. Deti majú zvláštny zmysel pre vnímanie detailu. Tak aj ja mám stále pred očami jej prsty a stehy, ktoré rytmicky šikovne vytvárala ihlou.

Časom sa naša životná skúsenosť schematizuje, premení na šablóny. Z rozličných príčin, napr. z nedostatku času a síl sústrediť sa, posudzujeme podľa týchto šablón. Šablóna je možno dobrá pomôcka v geometrii, ale vo svete duše a ducha často rozhodujúce je práve to, čo zo šablóny vytrčá. Umenie si všíma práve to vytrčajúce, prevísajúce, prerastajúce schému.

Ženám Pán Boh daroval dve autodisciplinačné činnosti: Ruženec a vyšívanie. Sú to dva spôsoby, ako upokojiť, harmonizovať svoje vnútro, odvieť pozornosť na ušľachtilú činnosť. Keď s vami šije, radšej preberajte zrnká ruženca, alebo vyšívajte svoju dušu, svoju energiu, svoje nepokoje na plátno.

Hĺbkky a výšky sa nepoddajú ľahko. Preto ak máme dojem, že sme porozumeli, iba sme podišli pod stenu alebo na okraj priepasti...

Zdá sa, že mnohí z nás bez fóbií nevedia definovať zmysel... Stačí im ukázať prstom na príčinu všetkého zla, a hneď sa naplnia spravodlivým rozhorčením, pripravení vykoreniť čokoľvek a kohokoľvek. Ale dá sa vykoreniť tieň? Nemôže byť svetlom, čo neurhá tieň.

Všetko je nám na skúšku, i telesná a duševná krása, i jej nedostatky, i múdrosť a talent, aj ich absencia, aj bohatstvo a chudoba v akejkoliž podobe. Rovnako môžu byť požehnaním ako trestom.

Chudoba je bohatá, bohatstvo chudobné...

Čo je poézia? Čo je umenie? Krása, ktorá sa rodí zo smútku za dokonalosťou.

Netrhajme slovenský národ medzi záujmy hegemonov. My nemáme nepriateľov. Naším záujmom je pokoj a mier.

Jediný, kto má právo na copyright, je Stvoriteľ, a predsa mu jeho imitátori upierajú autorské práva.

Kto ozaj žije s Bohom v duši, dobre vie, že Boh vidí v skrytosti, a podľa toho aj koná - nie na očiach ľudom, aby si získaval ich priazeň, ale na očiach Bohu. Je to také jednoduché, a predsa ťažké zároveň. Ale takých stojí za to hľadať, tí druhí sami prídu za vami.

Ak si vieme uvedomiť, že existujú superpočítače, ktoré zaznamenávajú každý náš "ŕuk" do klávesnice, ešte aj ten opravný či deletujúci, a nič sa v nich nestráca, prečo si tak ťažko uvedomiť, že v Bohu trvá všetko, i naše úmysly, nie iba skutky.

Bohatý je ten, kto má čo dávať. Chudobný sa bojí strácať.

Mnohí ľudia žijú ako chrobáky v škatuľkách, do ktorých si ich uložil entomológ. Aj mačky majú rady tesný, škatuľový priestor, kam sa natlačia a cítia sa tam v bezpečí a komfortne. Samozrejme, hovorím metaforicky o našej životnej predstave, poskladané z kusých informácií, pozliepaných propagandou, školstvom, sociálnymi vzťahmi. Mnohí majú potom pocit, že im nezávislý, slobodný pohľad chce ublížiť, lebo ich zbavuje útulných stereotypov. Najradšej by každý iný názor zrušili. Ak som za niečo vďačný, tak práve za to, že si môžem prečítať názory tých, s ktorými nesúhlasím. Som rád, že sa smú vyslovovať. Je to omnoho lepšie, ako keby ventilovali svoju frustráciu doma vyrobenými výbušnami a hádzali ich po verejných činiteľoch. Keby som bol dramatik, napísal by som možno jedinú divadelnú hru. Bola by o tých najlepších, najmúdrejších, najmravnejších ľuďoch, ktorých v rámci vedeckého experimentu vybrali spomedzi ostatných a umiestnili ich do uzavretého priestoru. V priebehu deja by sa ukázalo, že aj medzi tými najlepsimi by postupne vznikali póly dobra a zla, a vlastne úplná škála riešení, ktoré z napätia medzi dobrom a zlom vyplývajú. Túto divadelnú hru ako námet si nesiem od útlej mladosti. Akokoľvek som nad ňou premýšľal, vždy mi ako pointa, ako východisko vystúpil z temna Kristus.

Intelektuál je povinný myslieť slobodne, závislo od morálky, ktorá nie je výsledkom ľudského hlasovania, ale má metafyzický pôvod. Nemôže byť intelektuálom, kto verí, že násilím sa dá vtlačiť históriu do fľaše ako kompót a odložiť do skrine. Nemôže byť intelektuálom, kto verí v spravodlivosť Západu a v zločinnosť Východu či naopak. Intelektuál hľadá dobro a odlišuje ho od zla nie preto, aby škodil človeku, národom, štátom, aby jedných adoroval a druhých hanil, ale aby pred zlom varoval. Dobro a zlo sa zrážajú na oboch stranách frontu, a ten front leží v našom srdci, v našej duši, v našej mysli.

Som tmár. Nie ešte taký pravý, stredoveký, na takého ešte musím rásť. Poviem to teda tak od plúc, po tmársky. Okultizmus sa nazval vedou, zriadil si svoje chrámy svetla po celom svete, ľudia sa do nich priam ženú, len aby dosiahli spoločenský status. Aj babičky, ktoré denne žmolia ruženec, sú pyšné na svojho JUDr., MUDr., PUDr. a čo ja viem ešte ako otitulovaného unúčika. Kedysi na Východe volali inžiniera peršing (persching), no skôr od slova "perši", teda prvý. Pre mňa je vzdelanec, kto preveruje, o čom ho to tam na tých školách učia, a keď pri dostatku IQ a duchovnej statočnosti príde na to, že niečo s naším vzdelaním nie je v poriadku, začne si klásť otázky a hľadať na ne odpovede. A možno dorastie aj na stredovek, na ktorý som ja ešte celkom nedorástol. Mne na tých výhybkách pomohol múdry muž, ruský básnik, potomok šľachty, filozof a pedagóg Konštantín Kedrov. Bol to vôbec môj prvý prednášajúci. Učil ma ústnu ľudovú slovesnosť. Jeho prvá veta na prvej prenášky znela: "Prosím vás, odteraz zabudnite, čo vás učili! Inak nepochopíte, o čom vás budem učiť ja!" Bolo to v septembri 1977.

Bez utrpenia, zdá sa, ľudia nepotrebujú Boha. A to je ten najväčší omyl. Práve v dostatku a zdraví vzniká akútnosť ďakovať.

"Budú vás nenávidieť pre moje meno...", a ja dodám, nájdu si filigránne výhorky a ospravedlnenia, dokonca vás budú biť pápežom. Liberalizmus vymyslel a uviedol do praxe presne to, o čom hovorí Marián Kuffa - hmlu. A tá hmla nepostihla iba odporcov Krista či ľahostajných agnostikov, ale aj veriacich. To je to, o čom hovoril exorcista Amorth, keď upozorňoval na rafinovanosť satana.

Veľmi mám rád rozprávku o Kráse nevidanej. Väčšina z nás vidí krásu iba na členky, niektorí na lýtku, iní do pásu, málokto sa však smie pozrieť krásu do tváre bez toho, aby zhorel.

Biblický márnوترatný syn musel premrhať svoj podiel na dedičstve v rozkošiach sveta, aby sa smel vrátiť k pokániu v otcovom náručí. Vysoká cena, ale vždy ešte malá za to, čo získal. Dnešní márnوترatní synovia premrhávajú nielen dedičstvo, ale aj nádej na pokánie a na návrat.

Veľmi mám rád rozprávku o Kráse nevidanej. Väčšina z nás vidí krásu iba na členky, niektorí na lýtku, iní do pásu, málokto sa však smie pozrieť krásu do tváre bez toho, aby zhorel.

Biblický márnوترatný syn musel premrhať svoj podiel na dedičstve v rozkošiach sveta, aby sa smel vrátiť k pokániu v otcovom náručí. Vysoká cena, ale vždy ešte malá za to, čo získal. Dnešní márnوترatní synovia premrhávajú nielen dedičstvo, ale aj nádej na pokánie a na návrat.

Na začiatku všetkých revolúcií je nespokojnosť, a na konci sklamanie...

Amerika sa správa voči Rusku ako zakomplexovaný nápadník, ktorý sa hanbí stáť s kyticou kvetov pod balkónom, preto radšej hádže do okna kamene...

Talent nepotrebuje učiteľov. Talent musí mať šťastie na ľudí, ktorí pridávajú kinetickú energiu jeho rastu...

Viete, prečo milujem Rusko? Lebo po dvoch mesiacoch som tam definitívne stretol Pána Ježiša. Uprostred totality sedemdesiatych rokov... Nikdy by som ten okamih nemenil za nič na svete. Žiaľ, v hlavách našich ľudí existuje iba Rusko propagandy, tej fučíkovej alebo tej západnej. Ale Rusko je plnšie než akákoľvek schéma. Rusko je básnické tajomstvo, ktoré sa rozumom pochopiť nedá. Nepodarilo sa ho zničiť ani storočnou genocídou. Ale nemôžeme chcieť, aby kopírovalo cestu Ameriky. Rusko má svoju cestu, a má na ňu právo, tak ako aj my máme právo nenasledovať ani Ameriku, ani Rusko, ale zostať samými sebou.

Kresťanstvo nie je nástroj nacionalizmu. Myšlienka Za Boha a národ! má úplne iný obsah, ako sa nazdávajú sekulárni vlastenci.

Machiavellizmus sa z krátkodobého hľadiska javí ako efektívny. Ale z dlhodobejšej perspektívy je diaľnicou k mravnému úpadku so všetkými dôsledkami.

Kto otvoril brány Madridu pre vpád Maurov, ten otvoril aj všetky brány Európy pre vpád islamu

Sklamávať sa je to najjednoduchšie v živote. Na to ozaj netreba nijakú námahu.

Neprestávam sa čudovať piruetám politikov, ktorí hovoria iné, keď stúpajú k moci, a opačné, keď už na moc dosiahli. Dokonca na to majú celú zbierku mravných dôvodov. Zo skúsenosti sa preto nijako neradujem ktorémukoľvek kandidátovi. Sitnianski rytieri spia. alebo vyštudovali právo a ohýbajú sa ako paragraf.

Strata rozumu nie je taká hrozná ako strata schopnosti milovať.

Tak veľmi túžime, aby iní boli horší od nás a neuvedomujeme si, že tak iba prejavujeme strach, že zlyhávame my.

Ak človek hľadá v cirkvi dokonalých ľudí, onedlho sa sklame. Ale cirkev nie je svätá, pretože ju tvoria svätí. Cirkev je svätá, lebo je strážkyňou a zvestovateľkou pokladu. Do banky, kde máme účty, tiež neprestaneme chodiť len preto, že v pokladni sedí nepekná osoba. Keby cirkev tvorili svätí ľudia, nebola by potrebná a ani Kristova smrť na kríži by nemala nijaký zmysel. On predsa neprišiel zachraňovať spravodlivých, ale hriešnikov. Nikto z nás nemôže byť svätejší ako kajúcny lotor, ukrižovaný po Kristovej pravici. Ten bol právoplatne odsúdený na smrť za svoje zločiny, ale na rozdiel od lotra po Kristovej ľavici sa v hodine smrti obrátil. Uvidel totiž nespravodlivosť popravy nevinného Krista. Nepohoršujte sa preto nad slabosťou ľudí, ale dvíhajte oči, srdce a dušu k milosrdenstvu Božiemu. Nik iný okrem Krista vám nedáva nádej.

Duchovná lenivosť hľadá výhovorky, duchovná vitalita sa raduje z vlastnej námahy. Ak by som chcel byť vrcholový športovec a hľadal si pritom trénera do partie na pivo, vypestujem si iba pivný sval. Tak je to aj s našou dušou. Nehľadajte

si pritakávačov vašej ľudskosti, ale ľudí, ktorí vás budú motivovať k prekonávaniu jej limitov.

Človek je tu už zbytočný a zbytočný aj sám pre seba, a ak nie je zbytočný, rozvíja sa len jednostranne. Pre mňa hruška nemala význam ako ovocie, ale ako dar, ktorý som prijal z rúk starého otca. Keď mi ju podával, musel som si všimnúť jeho prácou vymodelované ruky. Ten pohľad sa mi vypálil do duše ako znak, a v každom veku ten znak čítam nanovo, obohatený o vlastnú skúsenosť. Myslím si, že nežijeme pre ilúziu pohodlia, ale pre plnosť citov, ktoré neprichádzajú bez námahy a strádania.

Každý zo seba dostane len to, čo do seba vložil. Nieкто len obsah žalúdka.

Jazyk hľadá zabudnutý sémantický zmysel. Používame slová ako samozrejmosť, hoci nerozumieme ich pôvodnému významu. Súčasníkovi tak pomedzi prsty preteká sakrálny náklad, ktorý slovo nesie ako oslík do Egypta Svätú rodinu. Strata sakrálného urobila zo slova bez tvaru hmotu, s ktorou sa ľudia hrajú ľubovoľne, prekrúcajú a karikujú sväté obsahy. Básnici bývali strážcovia pokladov, kňazi v chráme Slova.

Presviedčaním sa ešte človek nezmenil. Zmena je znovunarodenie sa. Preto nikoho neubezpečujte o Pravde. Kto je z Pravdy, ale ju ešte nenašiel, pri stretnutí s Ňou sám užasne, práve tak ako muž, ktorý stretol ženu svojich snov.

Cieľ elít nie je presadzovať alebo obraňovať akúkoľvek ideu pre ňu samu, cieľ elít je vládnuť. Vy rozhodujete, ktorú z ideí zneužívajú, aby vládli naďalej.

Skepsa je iba márnотratný syn ľudského myslenia. Nemá inú možnosť, ako sa vrátiť a požiť otca o odpustenie.

Akékoľvek sú naše úmysly ušľachtilé, bez lásky sme len ryba na udici diabla.

Ľudia obdivujú výkon horolezcov a niekedy nechápu, načo, z akých príčin sa vlastne štvorajú na dajakú osemtisícovku a dláždia iným odvážlivcom cestu svojimi dokaličenými, ba i mŕtvymi telami. Aj v týchto dňoch v horách zahynul jeden a druhého sa podarilo zachrániť po šiestich dňoch visenia na lane v skalnom masíve bez jedla a vody, len s polovicou čokolády snickers. Na pár minút to hora dovolila, keď sa roztvorili mračná a pakistanskí záchranári sa dokázali vtesnať do tohto krátkeho milosrdenstva a spustiť za letu v šesť a pol tisíc metrovej výške, kde je už vzduch pre vrtuľníky nebezpečne riedky, k horolezcovi lano. Ten sa na hrane vyčerpania dokázal k lanu priviazať sám omrznutými rukami. Niečo také je aj umenie. Kým nevisíte v takejto stene duchovnej a mravnej odvahy, neotvorí sa vám ani ten okamih na záchranu pred krásou, ktorá pokorila vašu trúfalosť.

Nepíšem básne, píšem hudbu, obliekam ju do slov, lebo nepoznám noty.

Vojtech Mihálik mi v mladosti hovoril, že radšej napíšem novú báseň, ako by som mal opravovať starú. A mal pravdu. Som básnik, a nie korektor. Báseň, v ktorej sa dá niečo opraviť, nie je dobrá. Skúste opraviť vypálený džbán.

Láska, ktorá sa skončila, sa pravdepodobne ani nezačala...

Ta šicko už bolo na totim Božim švece, i nebudze, co už nebulo...

Sú jedinci, ktorí dobrotu vnímajú ako prejav hlúposti. Takým sa patrí dať najavo, že sa mýlia, aby sme ich neuviedli do pokušenia zneužiť našu námahu na sebe.

Láska k iným, dobrota, milosrdenstvo sú najušľachtilejšie formy sebaúcty, sebalásky, ak chcete egoizmu.

Všetko, čo mám a čo potrebujem, si nosím v sebe...

Byť milovaný je príjemné, ale milovať je šťastie

Láska je nezaslúžený dar milujúcemu

Čoskoro nik nebude vedieť, čo je hrdinstvo a čo zločin...

Sťažujeme sa, lebo sme neprišli na to, že žijeme v najdokonalejšom živote z možných, ktorý narúšame my sami svojimi žalobami

Nie je hanba hovoriť pravdu, hanba je zneužívať ju ako politický nástroj...

Pole zakydajú hnojom, aby rodilo. Tak je to aj so spravodlivým...

Kto nechce poznať minulosť, lebo je strašná, jej hrôzami bude musieť prejsť sám... Vari nepočujete ich hlásne trúby? Sami ich dokonca obhajujete a podávate trestné oznámenia na ostatné štipky odporu.

Náš mozog obsahuje viac neurónov ako vesmír planét. Keby sme ich zoradili do jednej línie, dosiahli by sedemnásobnú dĺžku ako vzdialenosť na Mesiac.

Predstavte si vysávač. Beháte s ním po koberci a ste spokojní, že máte čisto. Keď však vysypate nádobku, objavíte chumáč prachu, vlasov a kadejakého iného

odpadu. Nuž prečo si myslíte, že vaše vnútro sa líši od vysávača? Ste tým, čím ste ho naplnili. Vážte si svoj mozog a svoju dušu. Správajte sa k nim s úctou. Nasávajú len múdrosť a krásu.

O puberte sa hovorí ako o zložitom období dospievania. Na nijakú zložitosť si nespomínam. Celú som ju strávil v knižnici a víkendy v lesoch Ružína, Slovenského raja alebo Poľany. Pomáhali mi pri tom spisovatelia ako Ernest Thompson Seton svojimi románmi a poviedkami, ale osobitne kresbami, Jaroslav Foglar svojimi Chlapcami od Bobrej rieky, ale aj ruský spisovateľ N. Verzilin knihou Po stopách Robinsona, neskôr i filozofia Emersona a Thoreaua. Zažil som ich bez toho, aby som čokoľvek z motívov ich kníh kopíroval. Neraz som vlastne v knihách nachádzal to, čo som už dovtedy vnútorne či vonkajškovo poznal. Vpád vojsk Varšavskej zmluvy a normalizácia boli veľkým zásahom do tohto spôsobu môjho života. Cnosti Setonových Dvoch divochov či Foglarových Chlapcov od Bobrej rieky sa stali ideologickým tabu. Skauting bol zakázaný. Jeho duch udržal ešte do roku 1969-70 redaktor časopisu ABC Jan Túma, ktorý zohral v mojom formovaní obrovskú úlohu. Písaval som mu do Prahy siahodlhé listy, niekedy na veľkom baliacom papieri. A on si našiel čas, po večeroch zostával v redakcii sám, čítal ich a s empatiou mi odpovedal. V súťaži, ktorú v časopise organizoval, som vyhral hlavnú cenu - letecký zájazd do Prahy. Mal som iba 14 rokov, nemal som ešte OP, do lietadla bez sprievodu dospelého by ma vtedy nevypustili. Redakcia to však zariadila, že som predsa len po prvý raz v živote letel. Jan Túma čoskoro musel emigrovať do Londýna. ABC sa premenilo na ABC pionierov. A tak som stratil posledného dospelého človeka, ktorý rozumel môjmu svetu. Ale tá plnosť zostala, viedla ma pomyselne za ruku a vedie doteraz.